

Az Arpád-hídról neon-fűzők vezeték a csodálkozó tekintet a budai oldalra; a felmagasodó hegy lábánál panel-panoráma mutatja az új Óbudát; Zuglóban a villák kis testvéröccsei az égbetűn háziorásoknak; Újpalota korunk új arcát tükrözi...

Az ember — még ha pesti is — szinte napról napra felkínhatna: ez más táj, mint a tegnapi! Naponta változtatja, megújítja megújuló-formálódo arcát az utca, a tér, a lakónegyed. S valahogy úgy vagyunk mi már: ezzel mérjük életünk gyors változásait. Szeretünk szépen és korszerűen élni, szeretjük a modern környezetet — hát a jó gazda felelősségével számolgatjuk, hol, mennyi lakás került tető alá? Hol, mennyien költözhetnek új otthonba?

Egy esztendő alatt 7082 új lakás

A statisztika — ha „lélektelen” is — nem csal. „Hiddegen” mutatja a valóságot. De a lakásstatisztika egyben meglepetést is sugároz: reményeket takar, megvalósult álmokat is tükröz. Csak tavaly 7082 tanácsi lakás épült — döntő többségük Óbudán (1728), Zuglóban (1928) és Újpalotán (2428). Ez tulajdonképpen azt is megmutatja, mire képes ma már a házigyári termelés! A lakások 89,3 százaléka készült előregyártott elemből, s mindössze 0,6 százaléka hagyományos módon. A lakások átlag-nagysága: 51,5 négyzetméter; s talán mondani sem kell, hogy valamennyiben fürdőszoba, beépített szekrény, konyhabútor, távfűtés várta gazdáját. A lakások kulturáltságát, színvonalát bizonyítja, hogy az összes lakás 17,5 százaléka 1 szobás; 20,2 százaléka másfél szobás; 36,5 százaléka 2 szobás és 19,8 százaléka 3 vagy ennél több szobás!

Mint minden év, a tavalyi is hozott kellemes meglepetést, újdonságot a fővárosiaknak: a XI. kerületben, az Andor utcában felépült az első — kísérleti jellegű — szobabérlők háza — 136 férőhellyel, 1—2 ágyas szobákkal. De máris épül Újpalotán a következő, ez már 500 személyes lesz, s az idén át is adják.

A lakásépítésekkel párhuzamosan 73 általános iskolai tanterem épült, 750 óvodai, 500 bölcsődei férőhelyt adtak át, s elkészült 854 négyzetméter orvosi rendelő és gyógyszerár. ABC-áruházak, vendéglők, preszszók, kereskedelmi egységek épültek: 4902 négyzetméter területen. A szolgáltatási terület — Patyolat, Gelka, fodrászat stb. — 1401 négyzetméterrel gyarapodott.

Az idei év első 6 hónapjában is jól dolgoztak az építők: 2500 tanácsi bér-, és 1300 tanácsi értékesítésű lakást adtak át. Ez — az elmúlt évek hasonló időszakához mérve — szép eredmény. Ugyancsak ebben az időszakban készült el 8 általános iskolai tanterem, 650 négyzetméternyi kereskedelmi és 172 négyzetméternyi szolgáltató egység. Erdekesség: a tavalyi mérleg szerint hátrébe szorult a társasházépítés (700 lakással kevesebb készült el a tervezettnél) és a tervezettnél 600-zal több családi ház épült fel.

A lakásépítéssel párhuzamosan halad a főváros közművesítése, illetve bővítése. Néhány számadat: a gázhálózat 1971-ben 47 kilométerrel, a vízhálózat 11 kilométerrel, a csatornahálózat pedig 56 kilométerrel bővült. Új kutak, tárolómedencék épültek.

Az egyik legérdekesebb: 130 millió költséggel a Gellért-hegyen 80 ezer köbméteres medencét építenek a mai játszótér helyén — ám úgy, hogy a játszótéret később régi helyére „visszavarásolják”. A víztároló minden eddiginél magasabban helyezkedik el, így a nyári csúcsidőben is kapnak majd vizet a felsőbb emeletek.

Eredmények, tervek: beteljesült vágyak, álmok — bizakodó várakozás: talán így lehetne bosszú a főváros fejlesztési programjáról. Akik az elmúlt évben — s az idén — új lakásba költöztek, elismerően nyilatkoznak az ígéretek megvalósulásáról. Akik holnap, holnapután foglalhatják el jövőjük színterét: bíznak az adott szóban. S tudjuk mindannyian: minden nappal szebb lesz fővárosunk — valamennyiünk öröme, büszkeségére.

Azt tartja a közmondás, hogy egy cseppben benne van az egész tenger. Ez a megállapítás akkor is igaz, ha fővárosunkat tekintjük tengernek, s benne cseppnek a kerületeket. Bár a kerületek jellege, fejlődési foka szociáliskulturális ellátottsága más és más, mégis magukon hordozzák Budapest egészének motívumait.

Egyik legújabb városrésznk Újpalota. Ma még az ellentétek kerületének nevezhetnénk, hiszen akad itt modern lakóház, lebontásra ítélt ósdi épület, „csataterre” emlékeztető tér, gondozott park, korszerű üzletház és ideiglenes elárulító bódé. Eppen úgy, mint Budapestben bárhol. A jellemző mégis az új. Újak az emberek is, új gondokkal és új örömmel. Gond a kereskedelmi hálózat, az áruellátás, de öröm, ha egy-egy új üzletház, áruház átadására kerül sor. 1971-ben például modern peremkerületi ABC-áruházat avattak Újpalotán. Mit jelent ez egy kerület életében? Hogyan látja a kereskedelmi dolgozó? Ezekkel a kérdésekkel toppantunk be Demeter Mihályné otthonába.

A pult két oldaláról

— Te vagy a hunyó! — köszöntenek az udvarról becsaladó gyerekek, amikor becsengetünk a földszinti lakás ajtaján.

A háziak szemmel látható büszkeséggel vezetnek végig a szépen berendezett lakáson. Modern bútorok, szép szőnyegek, korszerűen felszerelt konyha — ki gondolná, hogy alig egy éve költöztek a Legénybíró utcába.

Demeter Mihályné, a háziasszony, eladó a környék legnagyobb üzletében, az ABC-áruházban. 11 éve dolgozik a kereskedelemben.

— Az önkiszolgáló rendszert sokat könnyített a munkánknak, és a vásárlást is gyorsabbá tette. Erre pedig nagy szükség van, mert óriási a forgalmunk: szombatoként gyakran a háromszázézer forintot is meghaladja. Nemcsak az alapvető élelmiszerek fogynak, hanem a finom italok, ételkülönlegességek is.

Ha letelik a műszak, siet haza, mert várja a házi-munka. No, és a gyerekek. Annamária most megy nyugdíjba; bizonyítványra eddig csak az 5-ös számjegyeket ismeri. Zolika még csak ötéves, de játékban fáradhatatlan. Este, amikor a család fő (taxisofőr) is hazatér, sétálni mennek, beszélgetnek, vagy a televízió műsorát nézik.

— Most már nagyobbak a gyerekek, többet járhatnak színházba, moziba. Tavasszal megysz a kocsink, akkor aztán irány az országút, a hegyek, a Balaton!

Vegyünk például az öltözködést! Ha egy új öltönyt csinálunk magunknak, jobban illik hozzá egy új nyakkendő. A nyakkendőnöz úgy ing kell, az új cipőhöz zokni. Alighanem így van ez egy kerület életében is. Az új lakások számai szükség szerűen igénylik a kereskedelmi hálózat bővítését, az óvodai férőhelyek számának növelését, az egészségügyi ellátás javítását. Nos, ha az utóbbi megállapítást ragadjuk ki, megnyugtató utatál találnunk rá a Budapest egészségügyi helyzetéről szóló jelentésben, melyet a Fővárosi Tanács készített. Idézzünk belőle két mondatot: „... a főváros egészségügyi ellátása az év folyamán javult. Nőtt az orvosok és az orvosi körzetek száma...” Igaz, a rendelők még nem mindig felel-

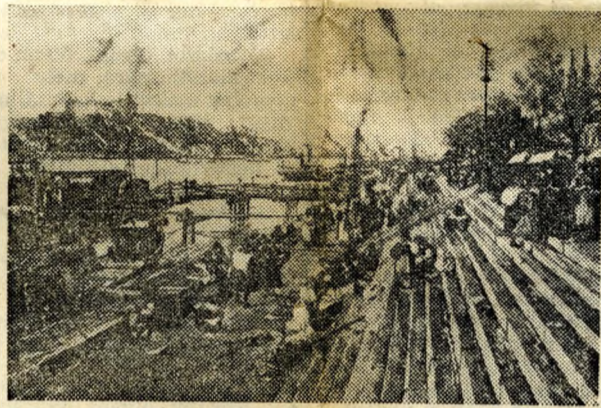
nek meg a megnövekedett igényeknek, de nagy erőfeszítések árán is igyekeznek betölteni feladatukat. Ilyen rendelőben dolgozik dr. Pózna Anna is, akinek életútja szorosan összefonódott Újpalota életével.

Több az orvos és a rendelő

Tösgyökeres palotai. Gyerekkorában, amikor a mai modern panelházak helyén még szántóföldeket, kertészeteket láthattunk, gyakran járt ide zöldséget gyomlálni, hogy néhány forinttal enyhítsen munkás szülei gondjain.

A gyomláló kislányt azóta már doktornőnek szólítják, de a gyerekkori környezethez hiú maradt. Dr. Pózna Anna óvja az újpalotai lakótelepen élő gyerekek egyharmadának egészségét, gyógyítja „legdrágább kicsükeit”.

— Mindig szerettem volna segíteni a bajbajutottakon, de valahogy szégyeltem ezt felajánlani... talán a visszautasítástól félttem. Kérni: ez az egyik legnehezebb dolog a világon. Azt hiszem, azért is lettem orvos, hogy felkeressenek az emberek, ha segítségre szorulnak — vallja pályaválasztásáról. — Persze azért is, mert imádom a gyerekeket. Nekem is van egy tizéves kislányom, így valóban átérzem a gyermekükért aggódó szülők gondjait.

GYARAPODÓ FŐVÁROSUNK

Beszélgetés közben szó esik örömről, bánatról. Amióta itt dolgozik, emelkedett a fizetése. Férje jól megbecsült szakmunkás, anyagi gondjaink nincsenek. Igaz, édesapjánál laknak, és a két szoba már szűknek bizonyul, de előbb-utóbb a beadott lakáskérelmük is teljesül majd. Néhány hónappal ezelőtt pedig megvalósult egy régén tervezett „családi beruházás”, melynek eredménye: „Öcsi”, azaz egy Warszawa személygépkocsi. Sokat segít abban, hogy a doktornő hamar eljusson kis betegeihez.

A rendelők bizony parányi, mindössze egy erre a célra átalakított földszinti lakásból áll. Az új bölcsőde és óvoda már felépült és a fejlődő lakótelep feltehetően nem sokáig nélkülözi a korszerű rendelőintézetet sem.

Dr. Pózna Anna talán épp azon a helyen gyógyítja majd a kicsinyeket, ahol nemrég még a primőr saláta virított.

Ahhoz, hogy formát öltsenek a tervezők elképzeléséi, hosszú utat kell megtenni. Nehéz lenne kiszámolni például, hány ösztetevő szükséges egy új lakónegyed születéséhez. Egyről azonban biztosan tudunk: az anyagi fedezetről. Annál hosszabbra nyújtózkodhatunk, minél többet tesznek le népgazdaságunk asztalára az üzemek, vállalatok, különféle intézmények. S hogy milyen módon? Erre egyértelműen ad választ a párt Központi Bizottságának 1971. december 1-i határozata. „A gyárak, üzemek belső szervezetszervezési színvonalát — a termelés racionalizálás mellett — profiltisztítással is jelentősen emelhetik.” Hogyan próbálták a határozat szellemében a gyakorlatba átültetni Klinger Róberték gyárában?

A decemberi határozat szellemében

Újpalota, Zsókvár utca 12. hetedik emelet 29. A három szoba, összkomfortos lakás bérloje Klinger Róbert közgazdasági főosztályvezető. Alig egy hónapja költöztek Újpalotára a szanalásra ítélt régi budai házból.

— Nem érzünk nosztalgiát Buda iránt — mondja mosolyogva a háziasszony.

A lakásban már minden régi és új bútor megtalálta a maga helyét. Lakói most a birtokbavétel első boldog napjait élvezik.

Klinger Róbert könyvek és jegyzetek mellől áll fel. Második diplomája megvédésére készül. Néhány hónap múlva kapja kézhez elektronikus rendszertervezői oklevelét.

— A VBKM Villesz gyárában nagy fordulatot hozott az új gazdasági mechanizmus. A hagyományos termékeinket túl, az új automatikus berendezéseinkre közel 200 millió forint megrendelés várható 1975-ig. Ezt az igazán nagy lehetőséget csak a termelés műszaki és

anyagi előkészítésének magasfokú szervezetszervezéssel tudjuk kihasználni.

A IV. ötéves tervben különösen nagy feladat hárul a vállalatra: az épülő lakásokhoz többek közt az üzem 800 dolgozója készíti a villamos elosztó és vezérlő berendezéseket. Az élelmiszer- a kohó-, a bányai- és a könnyűiparnak erőszámú vezérlő és automatikai készülékeket szállít. Sport-eredményhirdetőt, fénytájékoztatót és elektronikus adatfeldolgozó berendezések alkatrészeit Athéntől Mexikóig keresettek a világon.

— Milyen intézkedéseket hoztak az üzem- és munkaszervezés területén? — kérdeztük másnap a gyár modern szerelőcsarnokában sétálva Klinger Róbertet.

— Egész termelési profilunk átalakulóban van, szervezési feladataink tehát ebből következnek. A termelékenység emelését tipizálással biztosítjuk. Minden termékünk egyedi darab, a megrendelő külön igénye szerint készül. Ez viszont nem a legjobb hatásfokot biztosítja, mert nagy a munkaidő-ráfordítás, és magas az önköltség is. A nyomtatott és később az integrált áramkörökre való áttérés viszont gyökeres változást hoz: az egyedi gyártás a nagy tömegben előállított elemekre épül majd. A gyártás feltételeinek megteremtése: a tervezés, az anyagellátás, a létszám átcsoportosítása, az ügyvitel átszervezése már ennek jegyében zajlik.

Az üzem párt-szervezetének csúcsitkára Takács Károly.

— Milyen feladatot vállal ebből a munkából a párt-szervezet?

— A profilváltással járó szervezési munkában az ellenőrzés, a segítségnyújtás, a dolgozók észrevételeire való gyors reagálás és intézkedés a mi feladatunk. A vállalat nagy terveit műhelyekre, brigádokra lebontott feladatokkal valósítjuk meg. A három pártalapszervezet termelési bizottsága a műhelyek munkájáról szinte naponta tesz jelentést. Csak így látjuk biztosítottnak terveink megvalósítását! Nemrég fejeződött be az a forrasztótanfolyam, amelyet a nyomtatott áramkörű elemek minőségvédelme érdekében szerveztünk. A párt felhívására igen sok dolgozó jelentkezett rá.

A VBKM Villesz gyára jelefogórendszeres és elektronikus sport-eredményhirdetőről világhírű. A 15 éve alakult többszörös szocialista és a VBKM legjobb brigádjával kitüntetett „Puskás Tivadar” brigád a végszerelést végzi. Vállalásaikban a minőségvédelem kiemelt pontként szerepel.

— A helyszíni végszerelésnél — mondja Szabó Gyula brigádvezető — az egész üzem vizsgálják. Az alkatrészhibák miatt ugyan mi bosszankodunk, de a megrendelő a vállalatról mond jó vagy rossz véleményt. Az új, nyomtatott áramkörű berendezések első kiszérése már megtörtént. A profilváltás — mondom — csak előnyére szolgált a szerelőknek és az ipar hírnevének is.

A VBKM Villesz gyára profiltisztítással korszerűsítette termelését. A munka- és üzemszervezési feladatok ehhez igazodtak. Az eredmény már több mint biztató.

Ha többet, jobbat akarunk, elkerülhetetlen, hogy mindenki lépést tartson a fejlődéssel. Meg kell ismerkedni a technika és tudomány legújabb vívmányival, új kutatási területek eredményeivel. A szerteágazó problémák megoldásához, az új megismeréshez nagy segítséget nyújtanak a könyvek, folyóiratok. Örvedetes, hogy a növekvő könyvtári állomány mellett emelkedett a rendszeres könyvtárlátogatók száma is. Csak a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár olvasóinak száma — elérte a 180 ezret. Öreg és fiatal egyaránt megtalálja az őt legjobban érdeklő irodalmat.

Könyv és tudás

A könyvtár vezetője Szilágyi Zoltánné, a Hazafias Népfront kerületi bizottságának kulturális felelőse.

— Jelenleg 300 újpalotai olvasónk van. De mindennap több lesz, mert új és új családok költöznek a lakótelepre. A fiatalok számára ifjúsági klubot nyitunk. Már hat író-olvasó találkozt is rendeztünk. Igen jó a kapcsolatlunk a kerületi művelődési házzal és az iskolákkal is. Sok felnőtten vonzanak ismeretterjesztő előadásorozataink; az érdeklődés és a látogatottság napról napra nő.

Délután két óra. A nyitásra már többen várnak. Pár perc múlva benépesül az olvasóterem és válogatni kezdnek a szabadpolcokon.

Az újpalotaiaknak azonban nemcsak a munkára, művelődésre, pihenésre jut idejük, hanem a sportolásra is. Van, aki csak úgy, kedvtelésből, hobbiból úzi egyik-másik sportot, mások frissességük, fiataláguk megőrzése érdekében treníroznak. De akadnak olyanok is — szép számmal — akik mindennapi munkájuk mellett, időt és fáradságot nem kímélve edzenek, hogy a versenyeken nevet, rangot szerezzenek hazánknak, s természetesen szűkebb hazájuknak: kerületüknek is. Ilyen ember Katona Gábor.

A főváros olimpiai csarnoka

Mexikó óta nemcsak az edzés módszerek, hanem a sporteszközök, sportpályák is korszerűsödtek. Az akkor még ritkaságszámba menő műanyag borítású futópálya; a tartán, illetve „édestestvére”: a rekortán azóta világszerte elterjedt. A Népstadion 20 millió költséggel épült rekortánpályáját egy éve avatták fel, azóta már világ-és országos csúcsok, nagy teljesítmények fémjelzik a beruházás sikerét.

Katona Gábor az olimpiai távol- és hármasugrásban indul. Eredményei rohamosan javultak, amióta műanyagborítású pályán versenyez.

— Távolban 780 centiméter, hármasban 16 méter 34 centiméter a legjobb eredményem — mindkettőt a Népstadionban értem el, nemrég. Különleges dolog a rekortán, szinte újra meg kell tanulni hozzá a mozgást, mert más testtartást, más izomzatot kíván, mint a salak. Nem is edzünk rajta állandóan, mert eléggé merevíti az izmokat. Hanem versenyezni, azt igen! — mondja felcsillanó szemmel.

Atlétáink nagyon keményen dolgoztak a müncheni helytállás reményében. Ezen a télen már rendelkezésükre állt a 180 méter kerületű — ugyancsak műanyag borítású — futópályával épített olimpiai csarnok is. Harmincmillióba került az építés, de vállalni kellett, ha nem akartunk beletörődni abba, hogy atlétáink leszakadnak a nemzetközi élvonaltól. A döntés helyességéhez nem fér kétség.!

Egy egész országé...

Bevezetőkben azt írtuk, hogy egy cseppben benne van az egész tenger. Mi egyetlen cseppet próbáltunk meg apróbb molekulákra lebontani, hogy ezen keresztül is követhessünk az egészre. Mert fővárosunk, ez a „nagy tenger”, sok olyan kis „egységéből” áll, mint a kereskedelmi dolgozó, az orvos, a főosztályvezető, a tanuló vagy az élsportoló. De tízezrek és százezrek neve kívánkoznak még ide. Olyanoké, akik mindennapi munkájuktól tettek — és teszik — igazán hatalmasra a centenáriumi nemsokára ünneplő Budapestet.